

आजच्या बळीराजाची दशा आणि दिशा

इडापिडाटळू दे, शळीराजाचे राज्य येऊ दे' ही उक्ती आजच्या शळीराजाला अजिथात लागू होत नाही असे वाटत आहे. कारण, शळीराजाच्या आजच्या स्थितीचे वर्णन फारच विदारक होत चालले आहे. कोणे एके काळी म्हणे काठीला ओनं लावून फिरलेल्या शळीराजांचा हा देश होता. भीमा, गोदावरी नद्यांच्या पवित्र तीरावर अखंड माणुसकीचा धर्म जपण्याची शिकवण देत असलेल्या शेतकऱ्यांचा हा देश होता. कांदा-मुळा भाजीत हरीच रूप पाहणाऱ्या अंतांचा हा देश होता. 'जगा आणि जगु द्या' या शिकवणीनुसार आपल्या वाट्याचा अर्धा घास दुसऱ्याला भरण्याची संस्कृती या देशात होती. सारा चरितार्थ, माणुसकी व परमधर्म माणसाला येथे जाणवत होता याचे कारण म्हणजे माणसाचे पोट येथे दोन्ही पेलेश भरत होते. धरणी मातेच्या सेवेतून शळीराजा अखंडपणे धान्याचे मोती पिकवत होता. पिकलेल्या कणसात धरती आईच्या सेवेत आयुष्याच्या कष्टाचे चिज मानत होता. हा झाला इतिहास पण सध्याची स्थिती फार वेगळी आहे.

सत्रंदिवस शेतात काळाडकष्ट करूनही घरात उपाशी झोपणारी मुलं आणि गोठ्यात टाचा घासणारी जनावरे हे शळीराजाच्या पुढील चित्र आहे. जगाच्या लज्जासक्तासाठी कापड निर्माण व्हावे म्हणून कापूस पिकवणारा शेतकरी स्वतःचा सदस्य चार वेळा फाटलेला असून पुन्हा शिथिल घालतोय. सान्या जगाला साखरेची गोडी पुरवणारा ऊस उत्पादक शेतकरी स्वतःच्या घरातील दिवाळी मात्र 'गुळभाकरीच्याच' लाडवावर साजरी करतोय. असं म्हणतात की ब्रिटीश राजवटीत जेवढे शेतकरी दगावले नाहीत तेवढे शेतकरी माझ्या देशात स्वातंत्र्यानंतरच्या काळात आत्महत्या करून मेलेत. मग तो निरसर्गाचा लहरी स्वभाव असो वा सरकारी

धोरण वा बावकारी फाबाबाबबा अजगरी थलबा. शेतकऱ्याच्या नशिबी नेहमी निराशा पडली आहे.

टाटा-थलरु कंपन्यात तयार होणारा माल कोणत्या भावाने थकायचा हे ते ठरवतात पण बऱ्याच्या शेतात घाम गाळून थकवलेल्या मालाची किंमत मात्र शेतकरी ठरवू शकत नाही. आजच्या युगात शेतकऱ्यांच्या बारा आणे पायली जोंधळयाची किंमत ५० रु. झाली अन् बातही दिवस अंधारात बुडून लाईट थल भरण्याची वेळ आली. हेक्टरभर जमिनीची वाटणी गुंठ्यात झाली अन् कांदा-बटाटा यांना मिळणाऱ्या भावाने डोळ्यात आभवांची घाई झाली. जगणं महाग झालं होऽऽ पण थळीराजाचं मरणं मात्र बऱ्यात झालं.

आजही आपल्या देशाची ध्येयधोरणे ठरवली जातात ती, शेतात थैलामागे फिरणाऱ्या पाहून नाही तर शेअर बाजाराच्या थोडावरील आलेख उंचवण्याबाठी धावणाऱ्या थैलाकडे पाहून. अशा अनेक कारणांमुळे या कृषिप्रधान देशात थळीराजा जीवनाला कंटाळला आहे व मरणाला कवटळला आहे.

पुत्र मी मातीचा, इमान मातीशी आहे,

जगविण्या एक बऱ्या, जिद्द छातीशी आहे.

कृषी क्षेत्राचा विकास दर, अन्नधान्याची वाढलेली किंमत आणि आज शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येचे वाढत चाललेले प्रमाण या आणि अशा इतर अनेक बमबयांवर उपाययोजना करून कृषी क्षेत्राला चालना देणे व शेतकऱ्यांना बंजीवनी देण्याची गरज आहे.